

FARA-upplýsingar um áhrifavaldaverkefni Ísraels og lagaleg, skatta- og siðferðileg áhrif þess á einstaklinga og vettvanga

Nýlegar skráningar samkvæmt **bandarísku lögunum um skráningu erlendra umboðsmanna (FARA)** hafa afhjúpað áhrifavaldaverkefni sem kallast „**Ester-verkefnið**“, fjármagnað af utanríkisráðuneyti Ísraels. Skjöl sem **Bridges Partners LLC** skilaði inn 26. september 2025 lýsa samningum sem voru gerðir í gegnum **Havas Media Group Germany** til að virkja áhrifavalda á samfélagsmiðlum til að birta efni sem styður Ísrael, miðað við bandaríska og alþjóðlega áhorfendur. Uppgefin fjárhagsáætlun nemur um **900.000 dollurum** frá júní til nóvember 2025, sem styður 14–18 áhrifavalda sem framleiddu 75–90 færslur, en sérfræðingar meta að hver færsla kosti á bilinu **6.000–7.000 dollara**.

Þótt þessar skráningar uppfylli gegnsæiskröfur FARA fyrir Bridges Partners sem aðalumboðsmann, varpa þær ljósi á margvíslegar áhættur: persónulegar skuldbindingar óskráðra áhrifavalda, skyldur vettvanga til að framfylgja auglýsingalögum og skattskyldur yfir landamæri. Málið sýnir hvernig stafrænar áhrifaaðgerðir reyna á lög frá miðri tuttugustu öld í tímum reikniritaukningar.

Rammi laga um skráningu erlendra umboðsmanna

FARA (22 U.S.C. § 611 o.fl.) – upphaflega hannað til að afhjúpa nasistaáróður – krefst skráningar hjá þeim sem starfa „*að skipun, beiðni, undir stjórn eða eftirliti*“ erlends aðila til að móta bandaríska stefnu eða skoðanir. Skráningaraðilar skulu tilkynna um starfsemi, fjármál og dreift efni og uppfæra upplýsingar hálfsárslega.

Lykilákvæði:

1. **Víðtæk notkun** – nær yfir verktaka ríkisins, almannatengslafyrirtæki og einstaklinga sem sinna pólitískri eða kynningarvinnu.
2. **Einstaklingsábyrgð** – hver einstaklingur sem framkvæmir starfsemina skal leggja fram *stutt eyðublað* skráningu, óháð skráningu vinnuveitanda.
3. **Viðurlög** – borgaralegar sektir fyrir gáleysisbrot; allt að **fimm ára fangelsi** eða **10.000 dollara sektir** fyrir vísvitandi brot (22 U.S.C. § 618(a); 18 U.S.C. § 951).

Áhrif á áhrifavalda

FARA-skyldur

Áhrifavaldar sem vissu af styrk Ísraels og ásetningi sem beindist að Bandaríkjunum teljast umboðsmenn og þurfa að skila inn einstaklingsbundnum stuttum eyðublöðum. Aðeins

aðalmaður Bridges Partners, Uri Steinberg, virðist skráður. Óskráðir þátttakendur gætu því verið í ósamræmi við lög. Endurnýjaður áhersla dómsmálaráðuneytisins á áhrifaverkefni á netinu (sjá ársskýrslur FARA-einingarinnar 2023–24) bendir til mögulegrar skoðunar, jafnvel á smærri höfundum.

Auglýsingalagaskyldur

Leiðbeiningar FTC um stuðning (16 C.F.R. Part 255) krefjast skýrrar #ad-upplýsingar fyrir greitt efni. Að sleppa þessu í pólitískum skilaboðum telst villandi framferði samkvæmt § 5 í FTC-lögunum, sem getur leitt til skipana og sekta fyrir höfunda eða styrktaraðila.

Skattlagning

Tekjur af styrktum færslum teljast **sjálfstæðisstarfsemi** (26 U.S.C. § 1402). Íbúar í Bandaríkjunum skulu tilkynna á Schedule C; erlendir aðilar gætu þurft að standa frammi fyrir 30% staðgreiðslu á vinnu frá Bandaríkjunum. Vanræksla á tilkynningu getur leitt til sekta allt að 75% af ógreiddum skatti eða refsiverðs ákæru (26 U.S.C. § 7201).

Orðsporsafleiðingar

Fyrir utan lagalegar skyldur, veikir leynilegt samstarf við erlent ríki trúverðugleika sem áhrifavaldar byggja á. Fyrir höfunda sem treysta á trúverðugleika sem gjaldmiðil getur opinber afhjúpun á óupplýstum greiðslum frá ríki endað ferilinn.

Áhrif á X Corp og aðra vettvanga

Auglýsinga- og upplýsingaskyldur

Samkvæmt bæði FTC-reglum og greinum 26–39 í DSA Evrópusambandsins skulu stórir vettvangar tryggja gagnsæja merkingu á styrktu efni. Ef reiknirit X stuðla að óupplýstum pólitískum færslum gætu eftirlitsaðilar talið það stuðla að villandi auglýsingum. Brot á ákvæðum DSA um gagnsæi auglýsinga eða kerfisbundna áhættu geta leitt til sekta allt að **6% af heildarveltu á heimsvísu**.

FARA-áhætta

Vettvangar sleppa yfirleitt við FARA-ábyrgð sem hlutlausir burðarmenn. Hins vegar gæti sönnun um beint samstarf – svo sem reikniritaukning sem seld er sem hluti af Ester-verkefninu – leitt til rannsóknar dómsmálaráðuneytisins samkvæmt „pólitískum áróðurs“-ákvæðum laganna.

Fyrirtækjaskattar

Þar sem greiðslur voru gerðar utan auglýsingasölu kerfis X, hafa þær ekki áhrif á skattskyldu fyrirtækisins. Áhættan liggur í reglum, ekki tekjum.

Víðtækari stjórnunar- og stefnumótandi áhrif

Ester-verkefnið er dæmi um samruna ríkisáróðurs og áhrifavaldamarkaðssetningar. Hefðbundin hagsmunagæsla gerði ráð fyrir sýnilegri mörkum milli ríkisstjórna og borgara; samfélagsmiðlar eyða þeim. Þegar jarðpólitísk skilaboð dulbúast sem jafningja-til-jafningja trúverðugleiki, verður lýðræðisleg umræða óaðskiljanleg frá markvissum auglýsingum.

Meðal lausna sem ræddar eru:

- Leiðbeiningar FARA frá dómsmálaráðuneytinu fyrir höfunda á netinu.
- Skyldubundnar „erlendar styrktar“-merkimiðar á vettvangastigi.
- Alþjóðlegt skattasamstarf í gegnum OECD um greiðslur yfir landamæri fyrir áhrif.

Atvikið um staðfestingu og frestun X Corp 4. október 2025

Þann 4. október 2025 tóku notendur eftir fjölda **afturkalla á bláum og gullnum staðfestingarkerkjum** frá reikningum sem gagnrýndu stefnu Ísraels eða upplýsingar um Ester-verkefnið, þar á meðal blaðamenn, fræðimenn og frjáls félagasamtök. Engin opinber rök voru gefin upp fyrir aðgerðinni. Skömmu síðar var greiningarreikningurinn **@Uncensored.AI**, sem hafði rannsakað bæði áhrifavaldaverkefnið og eftirlit X, **tekinn úr sambandi án tilkynningar**. Athugasemd starfsmanns sem lýsti „endurskoðun á framfylgd stefnu“ var síðar dregin til baka, og starfsmaðurinn sagður hafa hlotið áminningu.

Þótt skilmálar X leyfi frjálsar afturkallanir á merkjum, vakti tímasetningin – mitt í aukinni umræðu um erlend áhrif – áskanir um skoðanahneigð. Samkvæmt **stafrænu þjónustulögunum í ESB**, grein 34, skulu mjög stórir vettvangar draga úr kerfisbundnum áhættum eins og rangfærslum og pólitískt hvöttu eftirliti. Samræmdar eða hefndaraðgerðir gætu þannig kallað á rannsókn Evrópska framkvæmdastjórnarinnar. Í Bandaríkjunum endurvekja slíkar aðgerðir umræðu um umfang Section 230 og hálf-opinber hlutverk ráðandi samskiptavettvanga.

Siðferðilegar og siðferðilegar víddir

Fyrir utan lög og skráningar liggur dýpri siðferðisleg spurning: **hvað þýðir sannleikur og samþykki þegar lýðræðisleg samtöl eru hljóðlega keypt og seld?**

1. **Blekkun áhorfenda** – Að greiða áhrifavöldum fyrir að kynna ríkisáróður sem persónulega sannfæringu veikir upplýst samþykki. Borgarar eiga rétt á að vita þegar sannfæring er greidd af ríki – sérstaklega einu sem tekur þátt í vopnuðu átökum.
2. **Meðferð á samúð** – Að nýta félagslegt traust umbreytir tilfinningalegum tengslum í tæki ríkisstjórnar. Fylgjendur halda að þeir hlusti á vin; í raun eru þeir skotmark leynilegrar herferðar.
3. **Rýrnun blaðamennskurýmis** – Þegar styrktar „persónulegar skoðanir“ flæða yfir strauma, ýta þær út sjálfstæðri blaðamennsku og borgararöddum sem skortir sambærilega fjármögnun. Upplýsingaójafnvægi verður siðferðilegt ójafnvægi.
4. **Ábyrgð vettvanga** – Reikniritáógegnisæi X Corp breytir siðferðilegri ábyrgð í tölfræðilega líkindi. Fyrirtæki sem hagnast á þátttöku – jafnvel reiði – ber siðferðilega

ábyrgð á því hvernig kerfi þess móta skynjun.

5. **Samsekur og samviska** – Áhrifavaldar sem taka við slíkum samningum geta uppfyllt bókstaf laganna með síðari upplýsingum, en andi trúverðugleikans – siðferðilegur sáttmáli milli ræðumanns og hlustanda – er þegar rofinn.

Siðferðilega séð er Ester-verkefnið ekki aðeins lagalegur fótur; það er einkenni víðtækari siðferðilegrar færslu þar sem sannleikurinn verður að vöru og lýðræðislegt traust að viðskiptavænni eign.

Niðurstaða

FARA-skráningar Ester-verkefnisins marka lítinn sigur fyrir gegnsæi en afhjúpa miklar eyður í framfylgd og siðferði. Milliliðir skráðu sig; einstakir áhrifavaldar virðast ekki hafa gert það. Hver og einn stendur frammi fyrir hugsanlegri áhættu samkvæmt FARA, FTC og skattlögum, á meðan X Corp mætir vaxandi skoðun samkvæmt DSA og almennri gagnrýni fyrir meinta ritskoðun.

Samt gæti alvarlegasta afleiðingin verið siðferðileg: rýrnun almenns trausts á ekta tali. Þegar ríkissögur kaupa einkaraddir og vettvangar miðla sýnileika, hverfur mörkin milli sannfæringar og meðferðar. Að uppfæra lög er nauðsynlegt; að endurbyggja heiðarleika er brýnt. Þangað til sannleikur og styrktaraðild skipa aftur aðskilin rými, mun lýðræðisleg umræða haldast í gíslingu hæstbjóðanda.

Tilvísanir

- Bridges Partners LLC, *Skráningar samkvæmt lögum um skráningu erlendra umboðsmanna*, Bandaríska dómsmálaráðuneytið (26. september 2025).
- *Responsible Statecraft*, „Hverjir eru ‘áhrifavaldar’ sem Ísrael greiðir \$7k á færslu?“ (2. október 2025).
- *Jerusalem Post*, „Inni í ‘Ester-verkefni’ Ísraels“ (1. október 2025).
- *Al Mayadeen English*, „Ester-verkefnið: Greiddir pro-Ísrael’ áhrifavaldar skjóta undan FARA-reglum“ (3. október 2025).
- *Middle East Eye*, „Ísrael greiðir bandarískum áhrifavöldum til að snúa við neikvæðri almennri skoðun“ (3. október 2025).
- *ProPublica*, „Staðfestir reikningar á X blómstra þegar þeir dreifa rangfærslum um Ísrael-Hamas átökin“ (19. desember 2023).
- *Rolling Stone*, „Grok segist hafa verið skammvinn frestað frá X eftir að hafa sakað Ísrael um þjóðarmorð“ (12. ágúst 2025).
- *Business Standard*, „Hvers vegna Grok AI Musks var skammvinn frestað á X“ (12. ágúst 2025).
- *Finance Yahoo News*, „X fjarlægir gullna staðfestingarmerkið frá The New York Times“ (október 2023).
- *Al Jazeera*, „Skuggabönnun: Eru samfélagsmiðlarisarnir að ritskoða pro-Palestínu raddir?“ (24. október 2023).
- Evrópska framkvæmdastjórnin, *Málarekstur samkvæmt stafrænu þjónustulögum gegn X Corp*, 2023–2025.

- Bandaríska dómsmálaráðuneytið, *Ársskýrslur FARA framfylgðar einingarinnar 2023–2024*.
- Bandaríska alríkiska viðskiptanefndin, *Leiðbeiningar um stuðning*, 16 C.F.R. Part 255 (2023).
- Skattþjónusta Bandaríkjanna, *Útgáfa 334: Skattaleiðbeiningar fyrir lítil fyrirtæki* (2024).